

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania E. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tomaszowie
Mazowieckim
o prawo do rekompensaty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 lutego 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt III AUa 1578/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 stycznia 2022 r. (znak: [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Tomaszowie Mazowieckim ustalił wysokość emerytury E. B. na kwotę 4.990 zł brutto oraz podjął wypłatę emerytury we wskazanej wysokości od 1 grudnia 2021 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę.

Kolejną decyzją z 18 maja 2022 r. (znak: [...]) organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty, z uwagi na brak wymaganych 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił wnioskodawcy okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, okresu pracy na stanowiskach mistrza oraz specjalisty BHP, ponieważ stanowiska te nie spełniają kryterium zawartego w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. Nadto, organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia na budowie eksportowej w latach 1985-1986, z uwagi na brak dokumentu wystawionego przez jednostkę kierującą - „B.” w K., potwierdzającego zatrudnienie wnioskodawcy na określonym stanowisku.

Postanowieniem z 19 lipca 2022 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowił, na podstawie art. 219 k.p.c., połączyć sprawę z odwołania E. B. od decyzji z 24 czerwca 2022 r. (znak: [...])¹ do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z odwołania E. B. od decyzji z 25 stycznia 2022 r. (znak: [...]).

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem łącznym z 24 października 2022 r. (sygn. akt V U 184/22), oddalił odwołania.

Na skutek apelacji E. B., Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 11 października 2023 r. (sygn. akt III AUa 1578/22): oddalił apelację.

W imieniu wnioskodawcy, skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi wywiódł pełnomocnik E. B., zaskarżając ww. judykat w całości, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego, to jest art. 21 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w powiązaniu z § 1 ust. 1 i następne rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia wykazem A, dział XIV, poz. 24, poprzez błędną wykładnię tych przepisów i zastosowanie, skutkującą niesłusznym przyjęciem, że rodzaj kontroli sprawowanej przez ubezpieczonego jako specjalistę bhp nie mieścił się w pojęciu kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług, ani też w pojęciu dozoru inżynieryjno-technicznego, a w konsekwencji niesłusznym przyjęciem, iż świadczona przez ubezpieczonego w okresie od 1 marca 1981 r. do 5 listopada 1985 r. oraz od 3 sierpnia 1989 r. do 29 lutego 2004 r. praca na stanowisku

specjalisty bhp, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na wydziałach i oddziałach, na których jako podstawowe wykonywano prace w warunkach szczególnych, wymienione w wykazie A powyższego rozporządzenia, nie była pracą w warunkach szczególnych.

W związku ze stawianym zarzutem, skarżący wniósł o: uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i orzeczenie, co do istoty sprawy, względnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego.

Skarżący wniósł także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako oczywiście uzasadnionej, w uzasadnieniu wniosku wskazując, że w bogatym orzecznictwie Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazał, iż dla oceny uznania pracy specjalisty ds. BHP, jako pracy w warunkach szczególnych, nie ma istotnego znaczenia, czy kontrola była sprawowana z punktu widzenia jakości produkcji, czy jej bezpieczeństwa i zgodności z przepisami bhp, jeżeli tylko polegała na bezpośrednim sprawdzaniu sposobu wykonywania obowiązków przez pracowników pracujących w szkodliwych warunkach, a nadto bez względu ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji, albowiem czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru i nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie.

Pismem z 6 marca 2024 r. pełnomocnik wnioskodawcy, wykonując zobowiązanie Sądu z 14 lutego 2024 r. wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie, to 22.129,20 zł, jako różnica między świadczeniem pobieranym przez ubezpieczonego obecnie, a świadczeniem - emerytury z rekompensatą, przy zsumowaniu tych wartości za jeden rok.

Organ rentowy, pismem z 27 marca 2024 r., wykonując zobowiązanie Sądu z 19 marca 2024 r., także przedstawił wyliczenie wartości przedmiotu zaskarżenia

wskazując, że kwota stanowiąca różnicę emerytury z rekompensatą i emerytury bez rekompensaty E. B., wyliczona za okres jednego roku to 10.943,37 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia i merytorycznego jej rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do

rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Strona skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W motywach wniosku opartego na tej przesłance przedsądu powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego:

z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Strona skarżąca w krótkim i niewystarczającym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wykazała kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa, nie wskazała nawet żadnych przepisów (prawa materialnego lub procesowego), których naruszenie przez Sąd II instancji miałoby przesądzać o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Niewystarczające jest przy tym powoływanie się (tym bardziej w sposób ogólny) na orzecznictwo Sądu Najwyższego w innych podobnych sprawach, czy też uznanie, że dla spełnienia się wskazywanej przesłanki przedsądu, wystarczające jest wskazywanie naruszanych przepisów w zarzutach skargi kasacyjnej skoro, jak o tym była już mowa wyżej, na etapie przedsądu zarzuty kasacyjne nie są w ogóle analizowane.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[r.g.]